

Джерела та література

1. Jylhä P., Suominen M. Speculative capital and currency carry trades. *Journal of Financial Economics*. 2011. № 99 (1). P. 60–75.
2. Pazarbasioglu C., Ötoker I. Exchange market pressures and speculative capital flows in selected European countries. *Journal Issue*. 1994. 21.
3. Global Finance: New Thinking on Regulating Speculative Capital Markets/W. F. Bello, N. Bullard, K. Malhotra, A. Malhotra (eds.). *Zed Books*. 2000.
4. Norfield T. Derivatives and capitalist markets: the speculative heart of capital. *Historical Materialism*. 2012. № 20 (1). P. 103–132.
5. Peterson K. Speculative markets: Drug circuits and derivative life in Nigeria. *Duke University Press*. 2014.

Смоленюк Р. – к. е. н., доц.
Хмельницький навчально-науковий
інститут Західноукраїнського
національного університету
м. Хмельницький, Україна

Агробізнес: глобальні виклики і фінансування

Радикальна трансформація аграрного бізнесу має глобальний характер. Сучасна агроіндустриалізація є складним соціально-економічним явищем. У Глобальній доповіді про продовольчі кризи у 2020 році зазначено, що конфлікти, кліматичні шоки та економічний спад викликали проблеми з продовольчою безпекою і недостатнім харчуванням серед 135 мільйонів людей у світі [1, 58].

Дослідження агробізнесу базуються на концепціях, розроблених мікроекономічною теорією в сегменті інститутів та інституціональних угод. Теоретико-методологічні підходи до визначення організаційно-фінансового механізму розвитку агробізнесу, порівняльне вивчення моделей агропромислового сегмента економіки у різних країнах вимагають узгодження базових концепцій і термінів. Системні підходи до досліджень дозволяють розглядати організаційно-фінансовий механізм як процес взаємодії і взаємозалежності між комплексом економічних, політичних і організаційних чинників, що визначають розробку, створення й освоєння фінансових інструментів і методів.

Пріоритетними завданнями державної політики є: забезпечення державної фінансової підтримки та запровадження механізму заохочення придбання сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва для формування сучасної техніко-технологічної бази агропромислових підприємств; стимулювання вітчизняних товаровиробників до впровадження інноваційних технологій, модернізації та будівництва об'єктів агропромислового комплексу з метою збільшення обсягів виробництва продукції, підвищення її якості та поступового імпортозаміщення, підвищення якості та конкурентоспроможності продуктів переробки продукції вітчизняного виробництва тощо.

На практиці з кожним роком зменшується фінансування аграрного сектору і, відповідно, більшу частину компенсацій отримують агрохолдинги [2]. Тому для розвитку агробізнесу доцільно акцентувати увагу на прийнятті бюджетних програм. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства є розпорядником бюджетних коштів у аграрній сфері, зокрема при видачі дотацій в сільському господарстві. Порядок підготовки та подання документів для компенсації за відповідною бюджетною програмою чітко регулюється відповідними порядками, затвердженими постановами Кабінету Міністрів України. У деяких випадках міністерство не вносить особу в перелік суб'єктів господарювання, що мають право на отримання коштів за відповідною бюджетною програмою, або не виплачує (оплачує із затримкою) затверджені кошти. Часто суди задовольняють частково позов, визнають рішення міністерства проти-

правним, та зобов'язують міністерство повторно переглянути документи, подані позивачем. Відповідно Державна казначейська служба має своєчасно стягувати кошти за бюджетними програмами.

Повний цикл сільськогосподарського виробництва представляє послідовність етапів по вирощуванню сільськогосподарської продукції, первинної переробки, глибокої переробки та дистрибуції. Бізнес-процеси сільськогосподарського і переробного виробництва потребують створення єдиних вертикально-вертикально-інтегрованих виробничих структур.

Моделі структурування управління агропромисловим комплексом потребують функціонування підприємств у межах єдиного економіко-орієнтованого управлінського контуру. З точки зору фінансової децентралізації важливо визначити пріоритети взаємодії великих агрохолдингів, малих (середніх) сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств.

Особливої уваги заслуговує Закон України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель» [3], який потрібно розглядати в комплексі з децентралізацією, яка відбувається в Україні, та іншими законодавчими актами, які регулюють земельні відносини. Фахівці визнають, що землі сільськогосподарського призначення зараз під пильним впливом рейдерів, спекулянтів та інших недобросовісних осіб, відповідно спрощення процедури зміни цільового призначення цієї категорії є ризиковим та звісно потребуватиме додаткового забезпечення з боку держави, коли такий механізм запрацює [4]. На практиці ефективність використання земель залежить: від громади і від того як вона розробить та затвердить комплексний план розвитку територіальної громади та містобудування; від землевласників, землекористувачів та правильності і ефективності використання земель; від Держгеокадастру, який має легалізувати відповідні зміни та вносити відомості до Державного земельного кадастру.

Підсумовуючи зазначимо, що важливою є продовольча безпека держави, оскільки вірусна пандемія може призвести до нової світової кризи голоду [5]. Тому новітні стратегії розвитку агробізнесу мають враховувати технологічні, демографічні й соціальні зміни, що відбуваються в зовнішньому інституціональному середовищі.

Джерела та література

1. Behsudi Adam. Food Insecure. *Finance & Development*. September 2020. P. 58–59.
2. Примусове стягнення компенсації за бюджетними програмами в аграрній сфері. URL: <https://agrobusiness.com.ua/prymusove-stiahnennia-kompensatsii-za-biudzhetnymu-prohramamy-v-ahrarnii-sferi>
3. Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67111
4. Планування використання земель: які зміни внесли у закон та чого очікувати аграріям. URL: <https://agrobusiness.com.ua/planuvannia-vykorystannia-zemel-yaki-zminy-vnesly-u-zakon-ta-choho-ochikuvaty-ahrarii>
5. Gurara D., Fabrizio S., Wiegand J. COVID-19: Without Help, Low-Income Developing Countries Risk a Lost Decade. 2020. URL: <https://blogs.imf.org/2020/08/27/covid-19-without-help-low-income-developing-countries-risk-a-lost-decade/>

Сосовська О. – студентка

Науковий керівник: д. е. н., проф.

О. Полінкевич

Волинський національний
університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

Склад споживчого кошика в Україні

Кожна людина має право на мінімально прийнятний спосіб життя в тій спільноті, членом якої вона є. Україна прагне стати повноправним членом ЄС і брати участь у політичному й